

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **Miloslav Augustín**, sídlem Velký Bor 107, zast. Mgr. Bc. Martinem Kusem, advokátem se sídlem Kaprova 42/14, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, se sídlem Těšnov 65/17, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 4. 2023, č. j. MZE-3779/2022-14142, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2024, č. j. 5 A 18/2023-53,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce dne 27. 4. 2021 požádal o jednotnou platbu na plochu na zemědělskou půdu o výměře 161,23 ha pro rok 2021 podle § 6 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády. Podle § 7 odst. 2 písm. d) tohoto nařízení Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) poskytne žadateli jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy, která je udržována v souladu s pravidly podmíněnosti uvedenými v přílohách č. 1 až 4 k nařízení vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor (dále jen „nařízení pro pravidla podmíněnosti“), po celý kalendářní rok. Již předtím při kontrole dne 23. 2. 2021 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) zjistil porušení tří podmínek vyplývajících z nařízení vlády pro pravidla podmíněnosti. Procentní snížení jednotné platby za daná porušení v souhrnu činila 100 %, proto SZIF rozhodnutím ze dne 9. 12. 2021, č. j. SZIF/2021/0742486, žalobcovu žádost zamítl.

[2] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl žalobcovo odvolání a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou.

[4] Městský soud v záhlaví označeným rozsudkem žalobu zamítl.

[5] Konstatoval, že podle § 12 odst. 2 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu (dále jen „nařízení o akčním programu“), je třeba zabránit samovolnému přístupu zvířat do útvarů povrchových vod, poškození koryt a údolních niv, zničení břehových porostů nebo znečištění vod. Zřízením trvalého napajedla na dílu půdního bloku 5508/7 žalobce úmyslně nezabránil samovolnému přístupu zvířat do povrchových vod. Naopak jej umožnil, čímž porušil pravidla podmíněnosti. Žalobce byl minimálně srozuměn s možností, že takové porušení může nastat. Městský soud připomněl, že v dané věci jde o neposkytnutí dotace, nikoli o správní trestání. Účelem krácení dotace není trestat příjemce, ale chránit veřejné prostředky a dodržování všech předem stanovených pravidel. Správní orgány proto nebyly povinny zkoumat, zda žalobce porušil podmínky jednáním v přímém či nepřímém úmyslu, ale podle čl. 39 a čl. 40 nařízení Komise č. 640/2014¹ byly povinny toliko posoudit, zda se jednalo o nedbalost či úmysl.

[6] Městský soud se ztotožnil se žalovaným, že evropské předpisy předpokládají postup, podle kterého se platební agentura (tedy SZIF) řídí při rozhodování o dotaci hodnocením specializovaného kontrolního orgánu (tedy ÚKZÚZ), od kterého přebírá hodnotící kontrolní zprávy. Kontrolní orgán má hodnotit i kritéria míry závažnosti, rozsahu, trvání a opakování porušení povinností. SZIF tak z tohoto hodnocení mohl vycházet.

[7] K námitce, že žalobce nemanipuloval se závadnými látkami, městský soud poukázal na kontrolní protokol, z něž vyplývá, že se na žalobcových pozemcích nacházely hromady hnoje o objemech cca desítek m³, resp. o hmotnosti cca desítek tun. Argumentaci, podle které letecké mapy mohou sloužit pouze k učinění závěru, že se na žalobcově pozemku nacházela hromada neznámého obsahu a že se jednalo o hlínu nikoliv o hnůj, považoval městský soud za ryze účelovou. Porovnání leteckých map dotčeného území, jež byly pořízeny v letech 2013 až 2021, s fotodokumentací z kontrolního šetření dává jasný obraz o tom, že daná „hromada“ je tvořena hnojem. Navíc kontrolu na místě provedl specializovaný kontrolní orgán. Inspektoři zde prováděli i senzorickou kontrolu, a tudíž je podle městského soudu vyloučeno, že by se jednalo o hromadu neznámého obsahu, příp. o hlínu. Podřazení tun hnoje pod pojem „závadná látka“ považoval městský soud za zákonné a souladné se smyslem a účelem pravidel podmíněnosti, která mají přispět k ochraně povrchových a podzemních vod a životního prostředí. Skladováním desítek tun hnoje na žalobcových pozemcích byly znečištěny povrchové nebo dokonce podzemní vody kvůli úniku závadných látek, tj. hnoje. Toto porušení pravidel podmíněnosti bylo úmyslné. ÚKZÚZ při kontrole na místě zjistil, že závadné látky unikají do potoka. Skutečnost, že nedošlo k žádné havárii, jako je například úhyn ryb, je v daném případě zcela irrelevantní, neboť podmínka podmíněnosti DZES² 3a stanoví povinnost zajistit „při manipulaci se závadnými látkami ochranu povrchových a podzemních vod, blízkého okolí a životního prostředí“. Zásah do životního prostředí způsobený únikem závadných látek je trvalý, neboť

¹ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost

² Standard dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy

pokračování

změny ve vodním prostředí nelze odstranit, resp. vodní prostředí nelze uvést do původního stavu.

[8] Podle městského soudu je zřejmé, že žalobce nedodržel jak povinný požadavek na hospodaření PPH³ 1/6, jehož účelem je ochrana povrchových vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů, jak vyplývá z přílohy II. nařízení č. 1306/2013⁴, tak podmínku DZES 1a, která stanoví konkrétní povinnost zachovávat uvnitř i vně zranitelných oblastí ochranný pás nehojené půdy stanovený podle § 12 nařízení o akčním programu o šířce nejméně 3 m od břehové čáry. Městský soud se proto ztotožnil s postupem správních orgánů, které porušení dvou různých podmínek (povinného požadavku PPH 1/6 a normy DZES 1a) v rozhodnutí o neposkytnutí přímé podpory rozlišovaly a uváděly samostatně.

[9] K námitce nepřiměřené výše uložené sankce městský soud zopakoval, že v řízení o poskytnutí dotace se neuplatňují principy správního trestání. Správní orgány zde upravují výši požadované podpory od státu. Správní sankce v podobě snížení nebo vyloučení plateb, jak je upravena v čl. 91 až 101 nařízení č. 1306/2013, je koncipována jako postih za nedovolené jednání (neplnění požadavků), nikoliv jako sankce za protiprávní jednání na úrovni správního trestání. Při ukládání takového postihu je nutné zachovat základní principy správního řízení, aby měl příjemce dotace (žalobce) prostor uplatnit svoji obranu, nikoli však zajistit dodržování zásad správního trestání. Při snížení dotace ve výši 100 % z celkové částky správní orgány postupovaly podle § 4 odst. 2 nařízení vlády pro pravidla podmíněnosti, který stanoví, že SZIF neposkytne dotaci v případě hodnocení porušení kontrolovaného požadavku podle § 3 odst. 4 písm. d), tj. v rozsahu velkém, závažnosti velké a neodstranitelné. Snížení v tomto rozsahu je podle městského soudu zcela přiměřené s ohledem na velkou závažnost, rozsah a trvalost porušení pravidel podmíněnosti, resp. nesouladu. Jinými slovy řečeno, v dané věci vysoká míra intenzity zjištěných pochybení žalobce odpovídá rozhodnutí správních orgánů o snížení požadované platby až o 100 % celkové částky (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2023, sp. zn. III. ÚS 1344/23).

[10] Závěrem městský soud upozornil, že v přestupkovém řízení žalobce potvrdil v plném rozsahu své pochybení a výslovně uvedl, že popis všech zjištěných vad i jejich právní hodnocení považuje za přesné a příléhavé (protokol o výsledku obviněného ze dne 10. 11. 2021).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[11] Proti rozsudku městského soudu brojí žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností.

[12] Namítá, že městský soud i správní orgány postupovaly nezákonně, pokud odmítly posoudit skutkový stav s odůvodněním, že závěry kontrolního orgánu není možné přezkoumávat. Tím byl významně omezen rozsah přezkumu. Žalovaný i městský soud vzali závěry ÚKZÚZ jako prokázaná fakta. Opomněli však, že vyjma námitek proti kontrolnímu protokolu nelze závěry kontrolního orgánu podrobit dalšímu přezkumu. K supervizi těchto závěrů dochází až v rámci navazujícího správního řízení, případně přezkumu ve správním soudnictví. Stěžovatel má za nesprávný názor městského soudu, podle kterého je nutné přijmout skutkové závěry ÚKZÚZ bez dalšího a vycházet z nich při právním hodnocení.

³ Povinné požadavky na hospodaření

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008

[13] Podle stěžovatele není možné, aby vadu nepřezkoumatelnosti prvostupňového rozhodnutí zhojil žalovaný, případně městský soud.

[14] Stěžovatel od samého počátku tvrdí, že v pásu nejméně 3 m od břehové čáry neaplikoval žádná hnojiva. Žalovaný i městský soud vycházeli ze závěru SZIF, že stěžovatel hnojl v ochranném pásu podél útvaru povrchových vod v rozsahu 25 m. Stěžovatel dále zdůrazňuje, že potok nebyl využíván jako napajedlo pro jeho zvířata. Žádná zvířata zde nebyla. Pozemek, na kterém se má nacházet napajedlo, je oplocen. Zvířata tak k potoku nemají přístup. Na fotografiích z kontroly není patrné zničení břehové čáry. I kdyby bylo, nelze dovodit, že vzniklo v příčinné souvislosti se stěžovatelovou činností (břehovou čáru mohli poškodit vandalové, případně divoká zvěř nebo zvířata jiného chovatele). Není možné posoudit stáří údajného poškození. Není zřejmé, z čeho je dovozeno, že šlo o *trvalé* napajedlo. Stěžovatel dlouhodobě zpochybňuje závěr ohledně rozsahu, závažnosti a potenciální odstranitelnosti porušení podmínky standardu DZES 1a. Tyto závěry nejsou nijak odůvodněny. Pokud by NSS vyhodnotil, že stěžovatel zřídil napajedlo, je možné ho odstranit, stejně jako obnovit břeh a břehový porost. Zřízení jednoho napajedla není porušením velkého rozsahu ani velké závažnosti. Závěry městského soudu jsou v tomto ohledu nepřezkoumatelné.

[15] Stěžovateli není známo, na základě jakého právního předpisu je možno provádět kontrolu senzoricky. Není zřejmé, jaké smysly byly použity ke kontrole, že hromada na stěžovatelově pozemku je hnůj. Výsledky každé kontroly musí být přezkoumatelné. Městský soud ani správní orgány se nezabývaly tím, co je vlastně hnojem či hnojivem (tyto pojmy zaměňují). Není jasné, jaké hodnoty mají být naměřeny, aby se jednalo o hnůj. S ohledem na odlišnost definic pojmů hnůj a hnojivo v národních a evropských předpisech je zapotřebí, aby se správní orgány vypořádaly s nejednotností právní úpravy a přednostně aplikovaly unijní právo. Správní orgány měly zajistit vzorky a provést chemickou analýzu. Mělo být prokázáno, že hromada a tekutina na stěžovatelově pozemku jsou škodlivé pro životní prostředí. Stěžovatel nemůže být krácen na dotacích v rozsahu přibližně 2 milionů Kč jen proto, že inspektoři na místě kontroly (pravděpodobně) cítili nějaký zápach.

[16] Závěr městského soudu ohledně trvalosti zásahu do životního prostředí v důsledku úniku závadných látek do povrchových vod je nepřezkoumatelný. Aby bylo možno posoudit odstranitelnost zásahu, je třeba popsat, k jakým změnám došlo.

[17] Ve vztahu k porušení podmínky PPH 1/6 stěžovatel předně namítá, že „*z odůvodnění rozhodnutí správního soudu ani odvolacího správního orgánu nevyplývá, že závěr (byť dle názoru stěžovatele nesprávný závěr) o porušení této podmínky o tom, že tato skutečnost nebyla zohledněna při výpočtu srážky*“.

[18] Stěžovatel nesouhlasí se závěry ohledně povahy sankce a její výše. Krácením dotace může být zasaženo ústavně zaručené vlastnické právo. Odvody či krácení dotací mají být přiměřené. Ke krácení dotace by mělo docházet teprve v těch nejzávažnějších případech či při existenci zvláštních okolností. V každém případě musí být pečlivě zvažována intenzita nesplnění právní povinnosti (zákonem stanovených podmínek). Je-li v zákoně předvídáno správní uvážení, musí poskytovatel této povinnosti dostát. I podle unijního práva se v případě úmyslného porušení dotačních podmínek uplatní korekce zpravidla ve výši 20 %. Městský soud nevzal v potaz, že nepřiznání dotací je pro stěžovatele likvidační.

[19] Důvody stěžovatelova postupu v přestupkovém řízení, v němž přijal skutkový stav i právní kvalifikaci, byly zcela pragmatické (vyhnout se budoucím kontrolám).

pokračování

[20] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že proti závěrům ÚKZÚZ se lze bránit v přestupkovém řízení a následně správní žalobou. Městský soud nedotvářel odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Odvolací orgán může doplnit odůvodnění prvostupňového rozhodnutí.

[21] Žalovaný se ke všem námitkám vyslovil v odůvodnění svého rozhodnutí, resp. ve vyjádření k žalobě. ÚKZÚZ je odpovědný za provedení kontroly, hodnocení případných porušení a předávání kontrolních zpráv. Žalovaný rozhoduje o výši sankce na základě hodnocení provedeného kontrolním orgánem. Argumentaci, kterou stěžovatel rozporuje nálezy kontrolního orgánu a vliv unikajících látek na vodní prostředí, považuje žalovaný za irelevantní. Tyto námitky měl stěžovatel uplatnit při místním šetření a v souvisejícím řízení. Stěžovatelův případ je mimořádně závažný.

[22] Uloženou sankci pokládá žalovaný za zcela přiměřenou závažnosti jednání. Stěžovateli nevznikl nárok na dotaci, nemohla být proto ani pozastavena její výplata. Výše sankce neodporuje judikatuře citované stěžovatelem. V systému podmíněnosti je princip přiměřenosti uplatňován obecně. Hodnocení je odstupňováno podle rozsahu, závažnosti a trvalosti porušení (stupně malý, střední, velký), v případě trvalosti pak stupni odstranitelné nebo neodstranitelné porušení. Určení stupně porušení u jednotlivých kritérií stanoví nařízení č. 604/2014. V rámci podmíněnosti je třeba uplatnit i zásadu odrazujícího účinku (sankce musí být přiměřená a musí mít takovou úroveň, aby žadatele odradila od budoucího porušování podmínek podmíněnosti). Stěžovatelovo vysvětlení, proč v přestupkovém řízení přijal skutkový stav i právní kvalifikaci, považuje žalovaný za účelové. Žalovaný připomíná, že ÚKZÚZ stěžovatele kontroloval na základě podnětu třetí osoby (Městského úřadu Horažďovice) ve věci kontaminace povrchových vod z hnojišť umístěných v blízkosti vodoteče u obce Velký Bor v souvislosti s kauzou otrávených orlů a kontaminace vodotečí z hnojiště.

[23] Součástí vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti je i vyjádření ÚKZÚZ. K námitkám týkajícím se porušení podmínky standardu DZES 1a uvádí, že u všech dílů půdního bloku (DPB) byl zjištěn samovolný přístup zvířat do útvarů povrchových vod, poškození koryt a údolních niv a zničení břehových porostů. Kontrolní orgán ve slovním hodnocení neuváděl, že stěžovatel aplikoval hnojiva v ochranném pásu podél útvaru povrchových vod. Při vyhodnocení rozsahu, závažnosti a odstranitelnosti porušení daného požadavku kontrolní orgán nezohledňoval aplikaci hnojiv, ale samovolný přístup zvířat do útvarů povrchových vod, poškození koryt, údolních niv a zničení břehových porostů. Existenci napajedla i v letech předcházejících kontrole zřetelně dokumentují historické snímky ortofotomapy LPIS (veřejný registr půdy). Na snímku ze 14. 6. 2019 (i 14. 6. 2021) je viditelné ohrazení pozemku až za částí vodního toku, čímž byl do něho umožněn přístup zvířat.

[24] Při kontrole na daném dílu půdního bloku sice nebyla zvířata, z evidence o použití hnojiv ale jejich přítomnost vyplývá. Inspektoři při kontrole zjistili neohrazený potok na pastvině zvířat a vybudovaná napajedla pevně ohrazená dřevem se vstupy do povrchových vod, tedy cílený způsob napájení vybudovaný s konkrétním úmyslem. Pouze jedno napajedlo mělo zpevněný břeh, minimálně ve dvou případech byla na napajedlech poškozena břehová čára ve velkém rozsahu. Není pochybnost o příčinné souvislosti poničení břehů se stěžovatelovou hospodářskou činností (na březích byly patrné stopy paznehtů zvířat vyšší váhové kategorie než u divoké zvěře). Namítá-li stěžovatel, že břehovou čáru mohli poškodit vandalové nebo zvířata jiného chovatele, mohl kdykoli ohlásit platební agentuře zjištění

závadný stav, který by mohl ovlivnit jeho schopnost plnit dotační podmínky. Nadto nelze předpokládat, že by se na pastvinu mohla přes oplocení dostat zvířata jiného chovatele. Vyhodnocení rozsahu, závažnosti a odstranitelnosti provedl kontrolní orgán na základě kritérií pro daný standard uvedených v nařízení pro pravidla podmíněnosti.

[25] K námitkám porušení podmínky standardu DZES 3a ÚKZÚZ uvádí, že stěžovatel se zabývá chovem hospodářských zvířat, v jehož rámci využívá k podestýlce slámu (to vyplývá z fotografií pořízených při kontrole). Při této činnosti je produkován hnůj jako vedlejší organický produkt. Jde o statkové hnojivo, které je hnojivem podle § 2 písm. a) zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech). Zkušební inspektoři ústavu materiál během místního šetření jednoznačně definovali jako statkové hnojivo. Správní orgán sice detailněji nespécifikoval, jaké smysly inspektoři při této identifikaci použili. Z charakteru posuzovaného materiálu je však zřejmé, že jej inspektoři posuzovali čichem (k detekci zápachu), zrakem (vizuální kontrola) a hmatem (kontrola konzistence). Případné překrytí hnojiště nelze považovat za úpravu statkového hnojiva. Rozdíl mezi vodou z tajícího sněhu a hnojůvkou je smyslovým posouzením nezaměnitelný. Stěžovatelem citované definice pojmů hnojivo, statkové hnojivo či organické hnojivo se vzájemně nevylučují ani si neodporují. Podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), jsou statková hnojiva, organická hnojiva, upravené kaly i z nich uvolněné výluhy (hnojůvka) nebo výluhy z objemných krmiv (silážní šťávy) považovány za nebezpečné závadné látky, které mají nepříznivý účinek na kyslíkovou rovnováhu. Povinnost každého, kdo zachází se závadnými látkami, učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrožily jejich prostředí, je preventivní. Při jejím porušení nemusí dojít k úhynu ryb nebo jiným škodám.

[26] Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[27] NSS posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že ji podala včas osoba k tomu oprávněná a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[28] Kasační stížnost není důvodná.

[29] NSS před věcným vypořádáním kasačních námitek předesílá, že kasační stížnost je v podstatné části formulována velmi obecně, aniž by stěžovatel reagoval na to, jak jeho námitky vypořádal v napadeném rozsudku městský soud. Řízení o kasační stížnosti je však ovládáno zásadou dispoziční. Obecně a kuse zdůvodněná kasační stížnost tak předurčuje nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Uplatní-li proto stěžovatel obecnou námitku, může se jí soud zabývat toliko v mezích její obecnosti (k tomu viz rozsudky NSS ze dne 14. 8. 2019, č. j. 8 As 153/2019-39, nebo ze dne 13. 9. 2017, č. j. 7 As 208/2017-20, a rozsudky rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS). Současně platí, že pokud stěžovatel pouze znovu zopakuje námitky, které uvedl v řízení před krajským soudem, aniž by jakkoliv reflektoval argumentaci krajského soudu, pak za

pokračování

předpokladu, že uvedené námitky krajský soud vypořádal a nelze v jejich opakování spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která je nadále schopná obstát proti závěrům krajského soudu, nejsou takové námitky přípustné (usnesení NSS ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS; ze dne 15. 9. 2009, č. j. 6 Ads 113/2009-43; nebo ze dne 14. 6. 2016, č. j. 1 As 271/2015-36, body 10–14). Pro úplnost lze dodat, že obecně formulované námitky, ze kterých není zřejmé, z jakého konkrétního důvodu stěžovatel rozhodnutí krajského soudu napadá, také nejsou přípustné (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2023, č. j. 8 As 163/2021-59).

III.a) Skutkové závěry kontrolního orgánu je možno přezkoumat

[30] Stěžovatel v první řadě namítá, že žalovaný i městský soud nezákonně odmítli posoudit skutkový stav s odůvodněním, že skutková zjištění ÚKZÚZ nelze přezkoumávat.

[31] Tato námitka není důvodná již proto, že žalovaný ani městský soud závěr prezentovaný stěžovatelem nevyslovili. Městský soud se žalobní námitce, podle které nemohou správní orgány pouze odkazovat na závěry ÚKZÚZ, ale musí je podrobit vlastnímu přezkumu, věnoval v bodu 40 napadeného rozsudku. Konstatoval, že unijní předpisy (čl. 65 prováděcího nařízení Komise č. 809/2014 a čl. 40 nařízení Komise č. 640/2014) předpokládají postup, podle kterého se platební agentura (SZIF) řídí při rozhodování o dotaci hodnocením specializovaného kontrolního orgánu (ÚKZÚZ), od kterého přebírá hodnotící kontrolní zprávy. ÚKZÚZ mohl provádět kontroly na místě a hodnocení podle kritérií uvedených v čl. 38 odst. 1 až 4 nařízení Komise č. 640/2014 (míra závažnosti, rozsah, trvání a opakovanost). SZIF z tohoto hodnocení mohl vycházet.

[32] Městský soud tedy na základě relevantních unijních předpisů (jejichž aplikaci při vypořádání dané žalobní námitky stěžovatel nezpochybňuje) uzavřel, že závěry kontrolního orgánu včetně hodnocení porušení jednotlivých kritérií mohou být podkladem pro rozhodnutí správních orgánů. Nevyloučil však, že tyto závěry mohou být k námitce účastníka řízení přezkoumány.

[33] K tomu NSS konstatuje, že závěry obsažené v protokolu o kontrole, který je jedním z podkladů pro rozhodování správních orgánů (§ 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu), může účastník řízení zpochybnit v první řadě námitkami proti kontrolnímu zjištění podle § 13 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (o kontrolní řád). O této možnosti byl stěžovatel řádně poučen ve všech třech protokolech o kontrole. Správnost skutkových zjištění pak může účastník řízení zpochybňovat též v průběhu správního řízení prostřednictvím vyjádření k provedeným důkazům (§ 36 odst. 3 správního řádu) a případně v odvolání (§ 89 odst. 2 správního řádu). Ani tato možnost nebyla stěžovateli upřena. A konečně i správní soudy jsou povinny v souladu s principem plné jurisdikce k řádně uplatněným námitkám přezkoumat nejen zákonnost správního rozhodnutí, ale i správnost zjištění skutkového stavu (§ 77 odst. 1 s. ř. s.). Správní soudy mohou zcela samostatně a nezávisle hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem a zjistí-li přitom skutkové či (procesně) právní deficity, mohou uložit správnímu orgánu jejich odstranění, nahrazení či doplnění nebo tak mohou učinit samy (rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006-99, č. 1275/2007 Sb. NSS).

[34] Pro nyní posuzovanou věc shora uvedené znamená, že i přesto, že ÚKZÚZ je podle § 2 odst. 5 zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), nadán jako specializovaný správní orgán pravomocí

provádět kontroly podmíněnosti podle zákona o zemědělství v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém a v oblasti povrchových nebo podzemních vod a své kontrolní zprávy včetně posouzení významu zjištěného nesouladu (hodnotící část kontrolní zprávy) předávat platební agentuře (SZIF), nejsou tyto kontrolní zprávy nezpochybnitelným důkazem, jak se snaží sugerovat stěžovatel, ale podléhají pravidlům dokazování podle shora citovaných vnitrostátních ustanovení, která současně umožňují účastníkům řízení zpochybnit v nich obsažené závěry.

[35] Žalovaný i městský soud postupovali plně v souladu se shora uvedeným, neboť stěžovatelovy (řádně uplatněné) námitky zpochybňující zjištění kontrolního orgánu věcně projednali (neodmítli se jimi tedy zabývat s poukazem na neotřesitelnost zjištění kontrolního orgánu nebo na povinnost z nich bez dalšího vycházet, jak namítá stěžovatel).

[36] Nelze současně pominout, že samotná stěžovatelova argumentace je vnitřně rozporná. Na jednu stranu totiž uvádí, že vyjma námitek proti kontrolnímu protokolu nelze závěry kontrolního orgánu přezkoumat (zejména ve správním soudnictví), vzápětí však sám konstatuje, že k „supervizi“ těchto závěrů dochází v rámci navazujícího správního řízení a správního soudnictví (viz bod II., odst. 4 kasační stížnosti).

[37] Namítá-li v rámci této kasační námitky dále stěžovatel, že městský soud nemohl doplnit odůvodnění prvostupňového rozhodnutí (a zhojit tak jeho nepřezkoumatelnost), konstatuje k tomu NSS, že jde o zcela obecnou, a tedy nepřípustnou námitku. Stěžovatel konkrétně neuvádí, jaké argumenty měl městský soud nepřípustně nad rámec argumentace uvedené v rozhodnutích správních orgánů doplnit. V tomto ohledu tedy NSS nemůže zákonnost napadeného rozsudku přezkoumat.

[38] Námitka, že odvolací správní orgán nemůže zhojit vadu nepřezkoumatelnosti prvostupňového rozhodnutí, pak není důvodná. Na rozhodnutí správních orgánů obou stupňů je totiž nutno nahlížet jako na jeden celek (zásada jednotnosti řízení). Mohou se vzájemně argumentačně doplňovat v obou směrech (srov. rozsudky NSS ze dne 22. 7. 2008, č. j. 2 As 20/2008-73, a ze dne 31. 10. 2014, č. j. 6 As 161/2013-25). Mezery v odůvodnění rozhodnutí o odvolání, které by jinak způsobovaly jeho nepřezkoumatelnost, proto mohou zaplnit argumenty obsažené již v rozhodnutí prvního stupně a naopak. Odvolací správní orgán proto může odstranit vady odůvodnění rozhodnutí prvostupňového správního orgánu tím, že odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí doplní svým odůvodněním, což výslovně předpokládá § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu.

III.b) Porušení podmínky standardu DZES 1a

[39] Správní orgány na základě kontroly provedené ÚKZÚZ zjistily na čtyřech dílech půdního bloku samovolný přístup zvířat do útvaru povrchových vod, poškození koryt a údolních niv a zničení břehových porostů. V tom spatřovaly porušení podmínky zachování nehnojeného pásu podle přílohy č. 2 bodu 1 písm. a) nařízení vlády pro pravidla podmíněnosti. Podle tohoto ustanovení žadatel na jím užívaném dílu půdního bloku sousedícím s útvarem povrchových vod splňuje podmínky pro aplikaci hnojiv a přípravků na ochranu rostlin ve stanovených pásmech vymezených kolem vodních útvarů tím, že zachová uvnitř i vně zranitelných oblastí ochranný pás nehnojené půdy stanovený podle § 12 nařízení o akčním programu o širce nejméně 3 m od břehové čáry.

pokračování

[40] Podle § 12 odst. 1 písm. a) nařízení o akčním programu se na zemědělských pozemcích přímo sousedících s útvary povrchových vod zachová ochranný pás nehnojené půdy o šířce nejméně 3 m od břehové čáry; v tomto případě se na tuto část zemědělského pozemku nevztahuje § 7 odst. 14.

[41] Podle § 12 odst. 2 téhož nařízení se odstavec 1 nevztahuje na ponechané sklíditelné rostlinné zbytky ani na výkaly a moč zanechané hospodářskými zvířaty při pastvě nebo při jejich jiném pobytu na zemědělském pozemku a je třeba zabránit samovolnému přístupu zvířat do útvarů povrchových vod, poškození koryt a údolních niv, zničení břehových porostů nebo znečištění vod.

[42] Namítá-li stěžovatel opakovaně, že v pásu nejméně 3 m od břehové čáry neaplikoval žádná hnojiva, míjí se tato námitka zcela s odůvodněním rozhodnutí správních orgánů, které je založeno na porušení povinnosti *zabránit samovolnému přístupu zvířat do útvarů povrchových vod, poškození koryt a údolních niv, zničení břehových porostů nebo znečištění vod* (§ 12 odst. 2 nařízení o akčním programu), nikoli na porušení zákazu aplikace hnojiv v pásu 3 m od břehové čáry (§ 12 odst. 1 nařízení o akčním programu). Tuto skutečnost stěžovateli vysvětlil městský soud v bodu 37 napadeného rozsudku. Stěžovatel na argumentaci zde uvedenou nijak nereaguje, ale pouze opakuje, že 3 m od břehové čáry neaplikoval žádná hnojiva. Tato námitka tedy nemůže být důvodná.

[43] Pokud jde o další námítky v části III. kasační stížnosti týkající se napajedla, konstatuje NSS, že nebyly uvedeny v žalobě, a jsou proto podle § 104 odst. 4 nepřipustné. Stěžovatel v žalobě nenamítal, že potok nebyl využíván jako napajedlo pro jeho hospodářská zvířata, že zde žádná zvířata nebyla nalezena, že nebylo konkretizováno, zda má jít o napajedlo pro hospodářská zvířata či divokou zvěř, že je pozemek oplocen, a zvířata tak nemají k potoku přístup, že z fotografií není patrné zničení břehové čáry (a pokud by patrné bylo, že jej mohli způsobit vandalové, divoká zvěř nebo zvířata jiného chovatele), že není možné určit stáří údajného poškození a že případné napajedlo je možno odstranit a obnovit břeh i břehový porost. V žalobě neuplatnil ani námitku nepřezkoumatelnosti závěru ohledně velkého rozsahu, velké závažnosti a neodstranitelnosti daného porušení standardu DZES 1a (ve vztahu k tomuto standardu namítal nepřezkoumatelnost stran zavinění).

[44] Konečně v žalobě nebyla uplatněna ani námitka nepřezkoumatelnosti závěru o *trvalosti* zřízeného napajedla. Stěžovatel v žalobě obecně namítl, že z žádného důkazu nevyplývá, že zřídil trvalé napajedlo v místech uváděných žalovaným. V kasační stížnosti pak zdůrazňuje aspekt trvalosti (resp. že není zřejmé, z čeho závěr o trvalosti vyplývá), zatímco v žalobě argumentaci vztahoval obecně ke zřízení napajedla jako takového. I kdyby snad danou kasační námitkou stěžovatel mínil zopakovat žalobní námitku ohledně nedostatečnosti podkladů pro závěr o tom, že zřídil trvalé napajedlo, byla by i v takovém případě nepřipustná, neboť nijak nereaguje na závěry městského soudu, který podklady, na jejichž základu správní orgány dospěly k závěru ohledně zřízení napajedla, podrobně rekapituloval v bodu 38 napadeného rozsudku.

III.c) Porušení podmínky standardu DZES 3a

[45] Podle standardu DZES 3a [příloha č. 2, bod 3 písm. a) nařízení vlády pro pravidla podmíněnosti] žadatel v souladu s § 38 a § 39 vodního zákona při zacházení se závadnými látkami podle předpisu Evropské unie upravujícího společná pravidla pro režimy přímých podpor dodržuje pravidla vedoucí k ochraně povrchových a podzemních vod a životního

prostředí tím, že při manipulaci se závadnými látkami zajistí ochranu povrchových a podzemních vod, blízkého okolí a životního prostředí.

[46] Porušení tohoto standardu správní orgány spatřovaly v tom, že předložený havarijní plán neobsahuje žádná konkrétní místa pro skladování závadných látek na zemědělské půdě, na několika dílech půdního bloku byly zjištěny hromady hnoje (o celkovém odhadovaném množství v řádech stovek tun) a únik hnojůvky. U dílu půdního bloku 4506/7 byly patrné zbytky krmiv, kadáveru a slamnatého hnoje, v přední části zřetelný výtok hnojůvky, který stékající voda odnáší do potoka. Vzdálenost hromady hnoje od břehové čáry Březového a Velkoborského potoka činila 5 m.

[47] K porušení tohoto standardu stěžovatel v žalobě namítal, že správní orgány nedefinovaly pojem závadné látky a že z § 39 vodního zákona nevyplývá, že statková hnojiva (hnůj, kejda, močůvka, hnojůvka, silážní šťávy atd.) jsou závadnou látkou. Výklad vodního zákona provedený správními orgány byl podle stěžovatele excesivní.

[48] Na danou žalobní argumentaci reagoval městský soud v bodu 42 napadeného rozsudku. Poukázal na § 39 vodního zákona, který definuje závadné látky jako látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod. Ztotožnil se s výkladem správních orgánů, které za závadnou látku považovaly tuny hnoje. Poukázal dále na výsledky kontroly, podle kterých byl zjištěn únik hnojůvky, kterou stékající voda odnášela do potoka. Tím byly ohroženy povrchové vody.

[49] Proti závěrům městského soudu a potažmo žalovaného (na které městský soud odkázal), podle kterých jsou hnůj a unikající hnojůvka závadnými látkami ve smyslu § 39 vodního zákona, stěžovatel v kasační stížnosti nevznáší žádnou polemiku. Svou argumentaci v tomto ohledu posouvá do jiné roviny, neboť nyní správním orgánům i městskému soudu vytýká, že se nezabývaly tím, co je vlastně hnojem a hnojivem a jaký je mezi nimi rozdíl. Protože tyto námitky, jak NSS vysvětlil shora, stěžovatel neuplatnil v žalobě, jsou nepřipustné stejně jako veškerá navazující polemika, která ústí v tvrzení, že definice pojmů hnůj a hnojivo se liší ve vnitrostátních a unijních předpisech a je třeba, aby se s touto nejednotností správní orgán vypořádal. Dané námitky nejsou ani reakcí na závěr městského soudu, že tuny hnoje a vytékající hnojůvka jsou závadnou látkou podle § 39 vodního zákona, neboť se zcela míjí s touto argumentací.

[50] Nepřipustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s. jsou též námitky, podle kterých měla být provedena chemická analýza „hmoty zachycené na fotografiích“ a posouzeno naplnění podmínek definice statkového hnojiva podle zákona o hnojivech. Stejně tak je nepřipustná námitka, podle které je podle stěžovatele „kapalina neznámého původu a složení“ voda, která se nestihla vsáhnout po tání sněhu, nikoli hnojůvka (moč hospodářských zvířat).

[51] Ani námitku, podle které není zřejmé, na základě jakého právního předpisu je možno provádět kontrolu senzoricky, jaké smysly byly při kontrole použity a jaké hodnoty musí být naměřeny, aby bylo možno uzavřít, že jde o hnůj, stěžovatel neuplatnil v žalobě. Nepřipustná nicméně není. Reaguje totiž na argumentaci v bodu 42 napadeného rozsudku. V něm městský soud vypořádal obecně formulovanou žalobní námitku, podle které nebylo provedeno žádné relevantní dokazování ke skutkovému závěru, že stěžovatel na dotčených pozemcích dlouhodobě skladoval hnůj a že letecké mapy nemohly tuto skutečnost prokázat. Městský soud k dané námitce konstatoval, že z porovnání leteckých map dotčeného území pořízených v letech 2013 až 2021 s fotodokumentací z kontroly se podává jasný obraz o tom, že dané hromady jsou tvořeny hnojem. Doplnil, že kontrolu provedl specializovaný

pokračování

kontrolní orgán, jehož inspektoři prováděli kontrolu i senzoricky, a tudíž je vyloučeno, že by šlo o hromadu neznámého obsahu, např. hlínu.

[52] NSS konstatuje, že byť není daná námitka nepřípustná, představuje až absurdní polemiku se závěry městského soudu a je nedůvodná. Oprávnění ÚKZÚZ provádět kontroly podmíněnosti v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie vyplývá z § 2 odst. 5 zákona č. 147/2002 Sb. Podle čl. 96 odst. 3 nařízení č. 1306/2013 provádějí členské státy *kontroly na místě*, aby ověřily, zda příjemce dodržuje povinnosti stanovené v této hlavě (která se týká pravidel podmíněnosti, pozn. NSS). Podle čl. 24 odst. 2 prováděcího nařízení č. 809/2014 členské státy zajistí, aby plnění veškerých platných podmínek stanovených právními předpisy Unie nebo příslušnými vnitrostátními právními předpisy a dokumenty obsahujícími prováděcí opatření či programem rozvoje venkova mohlo být kontrolováno podle soustavy ověřitelných ukazatelů, které budou určeny členskými státy. Podle čl. 70 odst. 1 a 2 téhož nařízení „kde je to namístě“, ověřuje se dodržování požadavků a norem prostředky uvedenými v právních předpisech použitelných na dotýčný požadavek nebo normu. V ostatních případech se ověření provádí jakýmkoli vhodnými prostředky, o nichž rozhodne příslušný kontrolní orgán a které zajistí přinejmenším takovou přesnost, jaká se vyžaduje pro úřední ověření podle vnitrostátních předpisů. Příslušné orgány mohou provádět i kontrolu sledováním v souladu s čl. 70a prováděcího nařízení, podle kterého lze za tímto účelem provádět i fyzické prohlídky na místě.

[53] Jedním ze způsobů provádění kontroly je tedy i fyzická kontrola na místě. Podstatou kontroly na místě je (na rozdíl od distanční kontroly prováděné zpravidla na základě různých listin, údajů v evidencích či např. údajů z družic Sentinel, jak předpokládá prováděcí nařízení), že se kontrolující osoba dostaví na dané místo, kde zjišťuje skutkový stav tím, že na ni kontrolovaná věc přímo působí. Jednoduše řečeno osoba místo navštíví a vnímá (vidí, cítí, slyší atd.), jak to tam vypadá (rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2023, č. j. 8 As 264/2021-39, bod 24). NSS je přesvědčen, že není třeba, aby jakýkoli právní předpis výslovně uváděl, že kontrola na místě může být prováděna senzoricky, neboť to je její samotnou podstatou. Vymezit, jakými konkrétními smysly má být kontrola na místě prováděna, pak není účelné ani možné, neboť to bude vždy odviset od předmětu kontroly. Nabízí se, že v případě kontroly hromady, která má být hnojem, kontrolující osoba využije primárně zrak a čich, naopak chuť či sluch za takové situace využity nebudou. Úřední osoby ÚKZÚZ, jako odborného orgán na úseku zemědělství, na základě provedené kontroly mohly uzavřít, že hromady nacházející se na pozemcích sloužících k chovu hospodářských zvířat tvoří hnůj, aniž by k tomu bylo třeba nějaké zvláštní metodiky. Pokud stěžovatel tento skutkový závěr zpochybňuje zcela obecnými tvrzeními (resp. rozporuje pouze způsob, jakým kontroloři toto zjištění učinili), nejedná se o relevantní námitky, které by tato zjištění mající oporu ve správním spisu mohly jakkoli vyvrátit. Tvrdí-li stěžovatel, že dané hromady o celkovém objemu stovek tun jsou hlínou, nevysvětlil nikdy, proč se na pozemcích určených k chovu hospodářských zvířat tyto hromady nachází, proč z nich (jak je zřejmé z fotografií) trčí sláma (podestýlka) a vytéká tekutina, kterou kontrolující osoby popsaly jako hnojuvku.

[54] Námitka, podle které městský soud nesprávně posoudil otázku zásahu do životního prostředí, je zcela obecná, a tedy nepřípustná. Nereaguje totiž nijak na závěr městského soudu v bodu 44 napadeného rozsudku, v němž stěžovateli vysvětlil, že podmínka DZES 3a zahrnuje povinnost zajistit při manipulaci se závadnými látkami ochranu povrchových a podzemních vod, blízkého okolí a životního prostředí. Stěžovatelem namítaná skutečnost, že nedošlo k žádné havárii (např. úhynu ryb), je proto nepodstatná. Opakuje-li nyní

stěžovatel, že bez prokázaného úniku látek do povrchových vod a bez prokázání složení unikající látky, nelze hovořit o zásahu do životního prostředí, jedná se o nepřipustnou námitku mijející se s odůvodněním napadeného rozsudku.

[55] Stěžovatel dále namítá, že závěr městského soudu o neodstranitelnosti daného zásahu je nepřezkoumatelný. NSS připomíná, že správní soudy nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci účastníka a tu obsáhle vyvracet. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Smyslem soudního přezkumu není stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto v případech shody názoru soudu a odůvodnění napadeného rozhodnutí může krajský soud odkazovat právě na toto odůvodnění (k tomu viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47).

[56] Z odůvodnění napadeného rozsudku jako celku lze zjistit, že porušení daného standardu spatřoval městský soud v porušení povinnosti zajistit ochranu povrchových a podzemních vod, za irrelevantní naopak měl skutečnost, že nedošlo k havárii (zejména body 43 a 44). Městský soud poukázal na kontrolní zjištění, podle kterých je podle situace zjištěné na místě a podle fotomap v LPIS skladování závadných látek na stejném místě v několika případech dlouhodobé. Poukázal současně na odůvodnění rozhodnutí žalovaného. To s ohledem na shora citovanou judikaturu není samo o sobě problematické, ani nezákonné.

[57] Žalovaný ve vztahu k otázce trvalosti zjištěného nesouladu případně poukázal na čl. 38 nařízení Komise č. 604/2014, který upravuje obecná pravidla týkající se nesouladu při výpočtu a uplatňování správních sankcí. Tento článek v odstavci 4 stanoví, že *„zda je nesoulad trvalý, závisí zejména na době, po kterou účinek trvá, nebo na možnosti tento účinek přiměřenými prostředky ukončit“*. NSS zde upřesňuje, že kritérium „trvalosti“ podle tohoto nařízení odpovídá kritériu (ne)odstranitelnosti podle nařízení o pravidlech podmíněnosti. Žalovaný konstatoval, že stěžovatelovo konání v rozporu s požadavky a zákonnými podmínkami probíhalo dlouhodobě a dopad nedodržení požadavků pro ochranu vodního hospodářství je trvalý vzhledem ke změnám, které v prostředí na základě úniku závadných látek proběhnou bez ohledu na to, jak rozsáhlá nebo závažná je forma účinku (únik závadných látek do vodního prostředí nelze vzít zpět).

[58] Žalovaný tedy závěr o neodstranitelnosti zjištěného nesouladu založil především na kritériu dlouhodobosti trvání účinku tohoto nesouladu a nemožnosti odstranit dříve vzniklý a trvající závadný stav (ohrožení povrchových vod a zjištěný únik hnojivky do potoka), což je plně v souladu s citovaným čl. 38 odst. 4 nařízení Komise č. 604/2014. Argumentace žalovaného naopak není založena na tom, co zdůrazňuje stěžovatel, tedy že do budoucna nebude možno následky ohrožení povrchových vod či úniku závadných látek již nikdy odstranit. Je pravdou, že městský soud na danou námitku kromě odkazu na odůvodnění rozhodnutí žalovaného reagoval i tak, že *vodní prostředí nelze uvést do původního stavu* (viz bod 44 napadeného rozsudku). NSS zde přisvědčuje stěžovateli, že uvedený závěr nemá oporu ve správním spisu a nebyl ani důvodem, pro který k závěru o neodstranitelnosti daného nesouladu dospěl žalovaný. Dokazování ve správním řízení (případně ani v soudním řízení) se neubíralo tím směrem, aby bylo zjištěno, jaké konkrétní změny ve vodním prostředí nastaly (jaké konkrétní hodnoty či ukazatele byly porušeny), ani to, zda lze tyto změny do budoucna napravit a vrátit vodní prostředí do původního stavu. To ale nebylo pro konstatování porušení standardu DZES 3a, který stanoví povinnost žadatele zajistit ochranu

pokračování

povrchových a podzemních vod, blízkého okolí a životního prostředí, podstatné. K porušení této povinnosti tak může dojít již samotným nezajištěním ochrany vodního prostředí, tedy jeho ohrožením. Tak tomu bylo i v nyní projednávané věci, kdy hromady hnoje uložené na popsanych dílech půdního bloku ohrožovaly blízké povrchové vody. Jak stěžovateli vysvětlily již správní orgány a městský soud, vyvolání škodlivého následku (havárie, úhyn ryb, vytvoření páchnoucí vrstvy na hladině vody) není nutné pro možnost konstatování porušení daného standardu. Uvedené konstatování městského soudu, které nemá oporu ve správním spisu a provedeném dokazování, tak ve výsledku nemá vliv na zákonnost napadeného rozsudku, neboť ob stojí i další důvody, pro které měl městský soud závěr o trvalosti zjištěného nesouladu za prokázaný.

[59] Námitka ve vztahu k porušení požadavku PPH 1/6 (viz její citace v bodu [17] shora) je formulována natolik nesrozumitelně, že NSS zcela uniká její podstata. Na jejím základu nelze zákonnost napadeného rozsudku přezkoumat. Pouze pro pořádek NSS odkazuje na vypořádání námítky zohlednění porušení tohoto požadavku při výpočtu snížení dotace v bodu 46 napadeného rozsudku a na s. 15 rozhodnutí žalovaného.

III.d) Přiměřenost snížení dotace

[60] Stěžovatel se neztotožňuje se závěrem městského soudu o povaze „sankce“ a o její výši. Stěžovatel dále cituje judikatorní závěry, z nichž dovozuje, že zkrácením dotace může dojít k zásahu do vlastnického práva, že se právní úprava vyplácení dotací má řídit zásadou přiměřenosti a ke krácení by mělo dojít pouze v těch nejzávažnějších případech či při zvláštních okolnostech, krácení dotace by nemělo být přepjatě formalistické. Daná argumentace je však zcela obecná a nijak nereaguje na vypořádání příslušné žalobní námítky v bodech 48 a 49 napadeného rozsudku. Není z ní zřejmé, v jakém ohledu městský soud daným judikatorním závěrům při tomto vypořádání nedostál. NSS se proto na základě takto obecných tvrzení nemůže zákonností závěrů městského soudu zabývat.

[61] Namítá-li stěžovatel, že městský soud nevzal potaz, že nepřiznání dotace je pro něj likvidační, konstatuje k tomu NSS, že tvrzení ohledně likvidačního dopadu snížení dotace ve výši 100 % uplatnil v žalobě ve zcela obecné rovině (jako prosté tvrzení). Nedoprovodil jej žádnými konkrétními tvrzeními ohledně své majetkové situace (to neučinil ani ve správním řízení). Nebylo proto úkolem městského soudu, aby se tímto tvrzením podrobněji zabýval a sám aktivně zjišťoval majetkové poměry stěžovatele. Pro vypořádání daného tvrzení plně postačují úvahy v bodu 48 a 49 napadeného rozsudku, v nichž městský soud vysvětlil, že snížení dotace není sankcí, neuplatní se zde tedy zásady správního trestání, a že s ohledem na velkou závažnost, rozsah a trvalost porušení pravidel podmíněnosti (resp. nesouladu) je snížení požadované platby o 100 % přiměřené.

[62] Závěrečné stěžovatelovo vyjádření ohledně jeho procesního postoje v přestupkovém řízení NSS nepovažuje za kasační námitku. Nadto jde o skutečnost pro posouzení napadeného rozsudku zcela irelevantní.

IV. Závěr a náklady řízení

[63] NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[64] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v kasačním řízení úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení, a žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2025

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu